

ת"פ (תל אביב) 19169-11-23 - Filmon Gebrhwet נ' מדינת ישראל

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 19169-11-23 מדינת ישראל נ'
Gebrhwet

מספר בקשה: 11

בפני כבוד השופט איתי הרמלין

Filmon Gebrhwet
ע"י עו"ד יריב בן שחר

בעניין: המבקש:

נגד

מדינת ישראל
המשיבה:
ע"י עו"ד דיוויד סיט ועו"ד צחי הבדלי

החלטה בבקשה לפי סעיף 80 לחוק העונשין

1. המבקש זוכה על ידי מכתב אישום שבו הואשם בתקיפת שוטר בנסיבות מחמירות ובתקיפה הגורמת חבלה של ממש. לפי הנטען בכתב האישום, העבירות בוצעו ביום שבו היו בתל אביב קטטות אלימות בין אזרחי אריתראה. לפי הטענה, המבקש היכה באמצעות מוט שהיה בידו שוטר שפנה אליו בקריאה: "משטרה", ולשוטר נגרם כתוצאה מכך פצע שפשוף בידו.

2. בעקבות זיכוי הגיש המבקש בקשה לפסיקת פיצויים מכוח סעיף 80 לחוק העונשין, תשל"ז-1977. אציין שלנוכח הערה של ב"כ המשיבה בתגובתם לבקשה, נדרשתי להעיר מספר פעמים לסניגור על כך שהסכומים האמורים בבקשתו אינם תואמים את תקנות סדר הדין (פיצויים בשל מעצר או מאסר), תשמ"ב-1982, והוא תיקן את הבקשה מספר פעמים. לצערי, ניסיוני להיעזר בב"כ המשיבה לבדיקה אם לאחר התיקון הסכומים המבוקשים תואמים את התקנות, נענה באופן חלקי בלבד.

3. סעיף 80(א) לחוק העונשין קובע כי "משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה".

4. בבקשה שבה עוסקת החלטה זו, נטען כי מתקיימות שתי העילות לפסיקת פיצוי הקבועות בחוק. כלומר, שלא היה יסוד להאשמה ושמקיימות נסיבות אחרות המצדיקות פסיקת פיצוי. ב"כ המשיבה מתנגדים לבקשה וטוענים שאף אחת מעילות אלה אינה מתקיימת.

5. בהיבט הנורמטיבי יש לפתוח ולומר, כפי שכתבו שופטים בהחלטות רבות בעבר, כי בחירתו הערכית של המחוקק הייתה שלא לזכות בפיצוי באמצעות המנגנון של סעיף 80 כל מי שזוכה על ידי בית המשפט. כמו כן, סכומי הפיצוי שניתן לפסוק באמצעות מנגנון זה הוגבלו בתקנות. הגבלות אלה אינן מונעות מנאשם שזוכה להגיש תביעה אזרחית כאשר הוא סבור שאינו יכול לקבל את הסעד הראוי תוך שימוש במנגנון הקבוע בחוק העונשין.

6. העילה הראשונה לפסיקת פיצוי - שלא היה יסוד להאשמה - היא מצומצמת ביותר. כפי שהסביר בית המשפט העליון "המבחן הנדרש לקיומה של העילה הראשונה שמכוחה ניתן 'להפעיל' את סעיף 80 לחוק העונשין... הוא מבחן 'התובע הסביר' ו'הסיכוי הסביר להרשעה'. בהתאם לאמת מידה זו יש לבחון באופן אובייקטיבי האם לנוכח התשתית הראייתית שהיתה מונחת בפני התביעה, היה תובע סביר וזהיר מגיע למסקנה שיש מקום להגשת כתב אישום... הקריטריון המנחה כאן הוא 'סיכוי סביר להרשעה'... הנה כי כן, על מנת להיכנס לקטגוריה של העילה הראשונה המצדיקה פיצוי והחזר הוצאות, יש צורך להוכיח כי כתב האישום הוגש מבלי שהיה לו בסיס כלשהו, או שהיסוד להאשמה היה רעוע ביותר... מדובר איפוא בסיטואציות חריגות של זדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה ביותר, או אי סבירות מהותית ובולטת" (ע"פ 5097/10 גל (אשר) בוגנים נ' מדינת ישראל ((15.1.2013)).

7. ב"כ המבקש סבור כי קשיים ראייתיים שהיו גלויים על פני השטח עוד בטרם הגשת כתב האישום, ושהוא פרש בפני המשיבה הן בבקשה שהגיש לחזרה מן האישום והן בדיוני המעצר שנערכו בתיק, מכניסים מקרה זה לגדרי העילה הראשונה בסעיף 80.

8. אני דוחה טענה זו של המבקש, שכן בעת הגשת כתב האישום היו בידי המדינה ראיות שהצביעו על סיכוי סביר להרשעה, והנדרש הוא כאמור סיכוי סביר ולא וודאות. כתב האישום הוגש על בסיס ראיה ישירה שהיא עדות השוטר שנחבל, שטען שרדף אחרי מי שהיכה אותו עד שתפס את המבקש. העדות הישירה נתמכה על ידי ראיות נסיבתיות ובראשן (לצד החבלה בידו של השוטר) סרטון ממצלמת אבטחה שבו נראה אדם עוטה קסדה בעל מבנה גוף שנראה כשל המבקש ולבוש בבגדים שעשויים להיות אלו שלבש המבקש באותו ערב, כשהוא אוחז במוט בידו. סרטון זה התגלה רק לאחר שהשוטר תיאר את המבקש כמי שהייתה לראשו קסדה ובידו מוט, אף על פי שכשנעצר לא היו ברשותו קסדה או מוט - כלומר, הסרטון הכיל "פרטים מוכמנים" שהשוטר ידע. אי השלמות הראייתית שעליה הצביע ב"כ המבקש (כגון העובדה שעל חולצת המבקש היה הדפס פרחים והשוטר תיאר הדפס נקודות, ואי תפיסת מוט וקסדה) אמנם תרמה לקיומו של ספק סביר באשמתו של המבקש בתום המשפט, אך היא לא שללה מראש את הסיכוי הסביר להרשעה. זיכוי של המבקש, היה תוצאה של היעדר הוכחה מעבר לספק סביר. לא קבעתי פוזיטיבית שהוכח שהוא לא עשה את שיוחס לו. כפי שציין התובע בטיעונו, הזיכוי התבסס בין היתר על שתי ראיות שלא היו בידי המשיבה בעת שהחליטה להגיש כתב אישום - מסמכים רפואיים, שלימדו על חבלות חמורות שנגרמו למבקש, ועדות השוטר הפצוע במשפט, שלפיה העביר את המבקש לידי שוטר אחר כשהוא אינו חבול. עדות השוטר הפצוע בעניין זה סתרה את עדותו של השוטר שקיבל את המבקש מידי, והביאה לפגיעה חמורה במהימנותו של השוטר הפצוע. השורה התחתונה בעניין זה היא שהיה יסוד

להאשמתו של המבקש, והתובע שהחליט להגיש נגדו כתב אישום, נהג כתובע סביר.

9. העילה השנייה לפסיקת פיצוי לנאשם שזוכה - נסיבות אחרות המצדיקות זאת - היא בעלת רקמה פתוחה ו"מתאפיינת בעמימות מכוונת שנועדה להקנות לבית המשפט גמישות בהפעלת שיקול דעתו אם יש מקום להעניק פיצוי לנאשם שזוכה" (ע"פ 5923/07 **ראשיד שתיאווני נ' מדינת ישראל** (6.4.2009)); "הנסיבות הנשקלות במסגרת עילה זו הן גמישות וכוללות בין השאר: נסיבות הנוגעות להליך המשפטי עצמו, לטיב זיכוי של המבקש ולנסיבותיו האישיות של המבקש שזוכה. עילת-עוללות זו מאפשרת לבית המשפט לשקול גם שיקולים של צדק אף מקום בו 'היה' (מלכתחילה) יסוד לאשמה'. כאן יש לקחת בחשבון, מחד גיסא, את הנזקים האישיים שנגרמו למבקש והיקפם, ובכלל זה - בין היתר, את מידתיות הפגיעה בזכויותיו החוקתיות. שיקול זה מדגיש את העובדה כי פסיקת פיצוי והחזר הוצאות מהווה, במקרים הראויים, גם מעין אמצעי לפיקוח ולבקרה על התביעה ויש בה כדי לשפר ולאזן את מעמדו של היחיד כלפי המדינה... מאידך גיסא, יש להתחשב - בעת השימוש בעילה זו - בשיקולים הציבוריים הנוגעים בצורך שלא להביא להרתעת-יתר של התביעה מלהעמיד אדם לדין מקום שנאספו ראיות מספיקות להגשת כתב אישום" (ע"פ **בוגנים** הנזכר לעיל).

10. מקובל לחלק את הנסיבות הרלוונטיות לקביעה אם מתקיימת העילה השנייה לפי סעיף 80 לשלוש קבוצות - "נסיבות שעניינן הליכי-המשפט בכללם; אופי זיכוי של הנאשם ונסיבותיו האישיות של הנאשם" (ע"פ 4466/98 **ראמי דבש נ' מדינת ישראל** (22.1.2022)).

א. במסגרת קבוצת השיקולים הראשונה נשקלת "התנהגות המשטרה והתביעה, אם וככל שאלה פגעו באופן בלתי מידתי בנאשם מחמת אי-חוקיות או מעשה זדון, וייתכן אף ברשלנות. מנגד יונחו על הכף הנסיבות הקשורות בנאשם וכן התנהגותו הן בחקירתו במשטרה והן במהלך המשפט" (ע"פ 700/00 **מאיר טוויל נ' מדינת ישראל** (23.5.2002)).

ב. בעניין השפעת אופי הזיכוי על פסיקת הפיצוי נאמר כי "לא אמרנו - אף לא נאמר - כי זיכוי טכני או זיכוי מן הספק יביאו בהכרח לשלילת שיפוי או פיצוי מנאשם, אך בה-בעת גם לא נאמר כי זיכוי "מוחלט" יביא מעצמו לפסיקת שיפוי או פיצוי. כל שאומרים אנו אינו אלא זה, שטיב הזיכוי - כל זיכוי, ונסיבות הזיכוי - כל הנסיבות; גם הזיכוי גם הנסיבות שיקולים שלעניין הם לבחינתו של בית-המשפט אם יורה או אם לא יורה על תשלום פיצוי או על שיפוי, ובמקום שבו יורה על שיפוי או פיצוי - על שיעורם של אלה" (ע"פ **דבש** הנזכר לעיל).

ג. קבוצת השיקולים השלישית נוגעת לפגיעות מיוחדות שנגרמו לנאשם כגון פגיעה חריגה בשמו הטוב, השלכות קשות של ההליך על בריאותו ופרנסתו, כמו גם פגיעה שנגרמה למשפחתו. נשקלים גם התמשכות בלתי סבירה של ההליך או עינוי דין חמור אחר שנגרם

לנאשם. במסגרת זו נשקל גם אורך התקופה שבה היה נתון הנאשם במעצר, כאשר תקופה ארוכה במיוחד היא שיקול התומך בפסיקת פיצוי.

11. במקרה שבפניי זיכיתי את המבקש אף על פי שהתביעה התקרבה מאד לרמת ההוכחה הנדרשת ממנה במשפט הפלילי. כאמור לעיל, בכך יש משום שיקול משמעותי נגד פסיקת פיצוי לפי סעיף 80 לחוק העונשין.

12. למבקש לא נגרם עינוי דין חריג, ותקופת מעצרו לא הייתה ארוכה באופן המצדיק בפני עצמו פסיקת פיצוי על אף סוג הזיכוי. הסניגור גם לא הצביע על נסיבות אישיות חריגות של המבקש המצדיקות פסיקת פיצוי.

13. עם זאת, אני מוצא שיש מקום לפסוק פיצוי מסוים למבקש בשל העובדה שראיה מרכזית "לא מצאה את דרכה" לתיק החקירה (שלא לומר: הועלמה), ולכך היו השלכות מרחיקות לכת.

14. כאמור לעיל, כתב האישום הוגש בראש ובראשונה בהתבסס על עדותו של השוטר שנחבל באותו ערב, ועצר את המבקש בטענה שהוא זה שחבל בו. זיכוי של המבקש נבע בראש ובראשונה מערעור מהימנותו של אותו שוטר. מהימנותו של אותו שוטר נפגעה כתוצאה מכך שטען במשפט שלאחר שעצר את המבקש, לא רק שלא היכה את המבקש, אלא שהעביר אותו לשוטר אחר כשאני חבול, וזאת בניגוד לעדותו של אותו שוטר שלפיה קיבל את המבקש לידי כשהוא חבול בפניו (שתאמה את דו"ח הפעולה שכתב אותו שוטר אחר). מרכיב מרכזי בערעור המהימנות של השוטר שימשה העובדה שבמהלך ניהול המשפט, התקבלו מבית חולים, מכוח צו שהוצאתי לפי סעיף 108 לחוק סדר הדין הפלילי, מסמכים שלימדו שהחבלה שנחבל המבקש באותו ערב הייתה חבלה חמורה (אפו ואחת משיניו נשברו), ולכן לא ניתן להניח לטובת השוטר העוצר שלא הבחין בכך שהמבקש היה חבול בעת שהעביר אותו לשוטר אחר. עובדה זו העצימה את הסתירה בין עדויות השוטרים, וחזקה את טענת המבקש שהוכה על ידי השוטר - בניגוד לטענת השוטר שעצר אותו (למען הסר ספק - לא קבעתי שהוכח מעבר לספק סביר כי כך היה).

15. אי צירוף המסמכים הרפואיים של המבקש לתיק החקירה, אף על פי שנלקח לבית החולים על ידי המשטרה עצמה בעת מעצרו ובטרם סיום חקירתו, בין אם נעשה ברשלנות חמורה ובין אם נעשה במזיד, הביא לכך שסוגיית החבלה החמורה במבקש לא התבררה כיאות בחקירה (עצם קיומה של חבלה ניכר מתמונה שצולמה, אך מן התמונה לא ניתן ללמוד על חומרתה של החבלה כמו מן המסמכים הרפואיים). יתר על כן, כתוצאה מכך שהמסמכים לא צורפו לתיק החקירה, הפרקליטות קיבלה את ההחלטה על הגשת כתב אישום נגד המבקש מבלי שהונחו בפניה המסמכים המעידים על חומרת החבלה שנגרמה למבקש, שטען שהוכה על ידי השוטרים (בצד זאת, המחלקה לחקירת שוטרים, שאף היא לא נחשפה למסמכים הרפואיים, החליטה לסגור את התיק שנפתח בעקבות תלונתו של המבקש). לנוכח החשיבות הראייתית שהייתה למסמכים הרפואיים במשפט, ברור כי היה למסמכים אלה פוטנציאל להשפיע על ההחלטה אם להגיש כתב אישום נגד המבקש, אילו הייתה

המשטרה פועלת כמצופה ממנה ומצרפת את המסמכים לתיק החקירה שהעבירה לפרקליטות. לפגם חמור זה מצטרפות נסיבות נוספות שפורטו בהכרעת הדין ונוגעות להתנהלות המשטרה. נסיבות אלה בפני עצמן לא היו מביאות לפסיקת פיצוי, אך הן תומכות בהחלטה להעניק פיצוי מסוים למבקש בשל העלמת המסמכים הרפואיים של המבקש. כך למשל אף על פי שכל השוטרים המעורבים לבשו מדים ביום האירוע, איש מהם לא נשא עליו מצלמת גוף. כמו כן, בהכרעת הדין הועלו סימני שאלה משמעותיים לגבי תקינות האופן שבו נוהלה חקירתו הראשונה של המבקש. בהכרעת הדין מועלה אף חשש כי השוטרים תיאמו ביניהם גרסאות בהיבט מסוים. כאמור לעיל, נסיבות נוספות אלה אינן הסיבה לפסיקת הפיצוי, שנעשית בשל העובדה שהמסמכים הרפואיים של המבקש לא הוכנסו לתיק החקירה, אלא רק תומכות בה.

16. האיזון בין העובדה שהתביעה התקרבה מאד להוכחת אשמת המבקש מעל לספק סביר לפגם החמור שבאי צירוף לתיק המשטרה של המסמכים הרפואיים שלימדו על החבלות החמורות בגופו של המבקש, הוא בפסיקת פיצוי בשיעור של 20% מן הפיצוי הקבוע בתקנות.

17. הפיצוי המקסימלי בגין כל יום מעצר הוא בשיעור של 1/25 מן השכר הממוצע במשק כפי שנקבע לענין סעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי (בעבר סעיף 198א). לפי בדיקת הסניגור, שהמדינה לא השיגה עליה, השכר הממוצע נקבע כ-12,379 ₪. המבקש היה עצור במשך 17 יום - כלומר, הסכום המירבי לפיצוי לפי התקנות בגין רכיב המעצר הוא 8,418 ₪.

18. בתיק זה התקיימו 12 ישיבות שבהן יוצג המבקש באופן פרטי (הליכי מעצר ימים, מעצר עד תום ההליכים, דיונים מקדמיים בפני שופט "מוקד" ודיונים בפני). בגין הישיבה הראשונה הסכום המרבי לפיצוי בגין רכיב שכר טרחה לפי התקנות הוא 2,688 ₪, ועבור כל ישיבה נוספת 806 ₪. מכאן שסכום הפיצוי המרבי בגין הרכיב של שכר טרחת עורך דין הוא 11,554 ₪.

19. לא הוגשו קבלות על הוצאות בפועל שאינן שכר טרחת עורך דין.

20. הואיל ומצאתי שהמבקש זכאי לפיצוי בגובה 20% בלבד מן הסכום המרבי הקבוע בתקנות בוודאי אינני מוצא מקום להיעתר לבקשת הסניגור להגדלת הסכום המרבי הקבוע בתקנות כפי שניתן לעשות בנסיבות מיוחדות.

21. מכאן שסכום הפיצוי המרבי לפי התקנות הוא 19,972 ₪.

22. לנוכח האמור לעיל, אני מורה למדינה לפצות את המבקש בסכום של 4,000 ₪. הפיצוי ישולם בתוך 60 יום מיום המצאת החלטה זו למשיבה, שאם לא כן ישא הפרשי ריבית והצמדה מהיום ועד מועד התשלום בפועל.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי.

המזכירות תשלח החלטה זו לצדדים.

ניתנה היום, 3 בפברואר 2025, בהיעדר הצדדים.